

INF1000: IT og samfunn

Uke 6, høst 2015
Siri Moe Jensen & Gisle Hannemyr

Siri Moe Jensen

INF1000 - Høst 2015 - uke 6

1

Oversikt

- IT og samfunn
- Anvendelse av Personopplysningsloven
- Gisle Hannemyr (Ifi og Personvernemda)
  - IT: Eksempler på utfordringer og sårbarhet
  - Hva styrer teknologien?

Siri Moe Jensen

INF1000 - Høst 2015 - uke 5

2

Er informatikk viktig?

Judikminister Anders Arundsen oppnevner et utvalg som skal se på den digitale sårbarheten i Norge. FOTO: Audun Bræstad / NTB scanner

Regjeringen oppnevner digitalt sårbarhetsutvalg

Et utvalg som skal kartlegge samfunnets digitale sårbarhet oppnevnes i statsråd fredag. Rapporten skal være klar i september neste år.

NTB

Oppdatert: 19. jun. 2014 07:55

f Del Tweet @ E-post Lagre artikkelen i leselisten

- Det er snart 15 år siden forrige sårbarhetsutvalg la fram sin rapport. Siden da har det skjedd enormt mye som påvirker den digitale sårbarheten vår. Så å si alt i det moderne Norge er digitalisert. A nesette et nytt utvalg nå er veldig viktig, slik at de får kartlagt hvor stor sårbarheten er og foreslått konkrete tiltak som kan redusere denne, sier justis- og beredskapsminister

Olav Lysne, Simula Research/ UiO

Siri Moe Jensen

INF1000 - Høst 2015 - uke 5

5

Digitalt sårbarhetsutvalg

Hva skal utredes (utdrag):

1. ...Sårbarheter innen kritiske samfunnsfunksjoner og kritisk infrastruktur, blant annet elektronisk kommunikasjon, kraftforsyning og bank- og finansielle tjenester...
2. ...sikring av informasjon, derunder eventuell manglende kontroll i egen virksomhet med leverandører..
3. ...sentrale folkerettslige rammer for grenseoverskridende informasjonsinnhenting...
4. ...IKT-kriminalitet, spionasje, sabotasje og terror...

Siri Moe Jensen

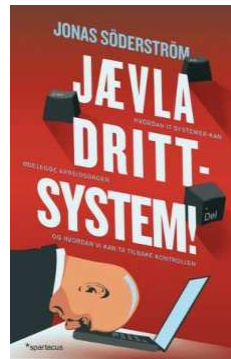
INF1000 - Høst 2015 - uke 5

4

.. krevende?

Fra Stortingsmelding 10(2012-2013):
God kvalitet - trygge tjenester
Kvalitet og pasientsikkerhet i helse- og omsorgstjenesten:

«.. Eksempler på områder der Norge skårer dårlig er informasjonsflyt, kommunikasjon og koordinering mellom ulike deler av helsetjenesten...»

Siri Moe Jensen

INF1000 - Høst 2015 - uke 5

5

.. fullt av muligheter?

• Grafikk og bilder • Multimedie • Språkteknologi
 • ICT i medisin og helse • Nanoelektronikk og robotikk

Fin forskergruppe, forskningsprosjekt eller forskningsnettverk.

Leser dataalderens tøffeste utfordring
 Gjennomprosjekt skal gjøre det raskere og enklere å få adgang til informasjon ut av enorme databaser.

Saker fremtiden for Microsoft?
 Fremtidens søkemonster blir raskere. Forskere ved UC Berkeley samarbeider med Microsoft med å vinne kampen om søkemarkedet.

Musikk + IT = kreativ boom
 Verktøy som gir mer CF har prematurt barn, musikk som ble sløst på grunn av utbedring av helse med innbygde tommel. Foto: Gunnild M. Haugnes

Innovasjon ved IFE: Verdens største på helsedata
 Kjetil Brax er professor ved Institutt for Informasjonell Datavitenskap i Oslo. Deltagelsen på innovasjon i forskningen er ikke kommerialisering, men å noe tas i bruk, mener han. Foto: Ole Sæther/UCO

Innovasjon ved IFE: Fra Silikon til Silicon Valley
 Tobias Dahl var student ved Institutt for Informasjonell Datavitenskap i Oslo, en bedrift med 20 ansatte i Oslo og Silicon Valley. Foto: Ole Sæther/UCO

Aktuelle saker innen forskning →

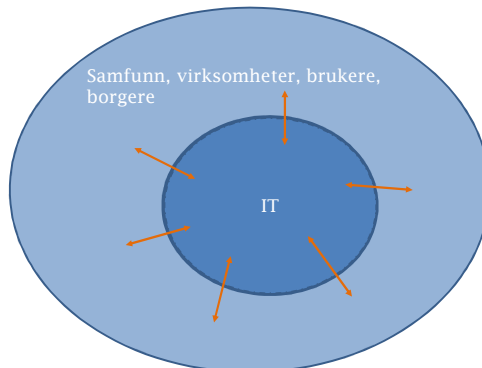
tilfeldig utdrag fra Ifi's forsider Forskning

Siri Moe Jensen

INF1000 - Høst 2015 - uke 5

6

Teknologi som verktøy?

Siri Moe Jensen

INF1000 - Høst 2015 - uke 5

7

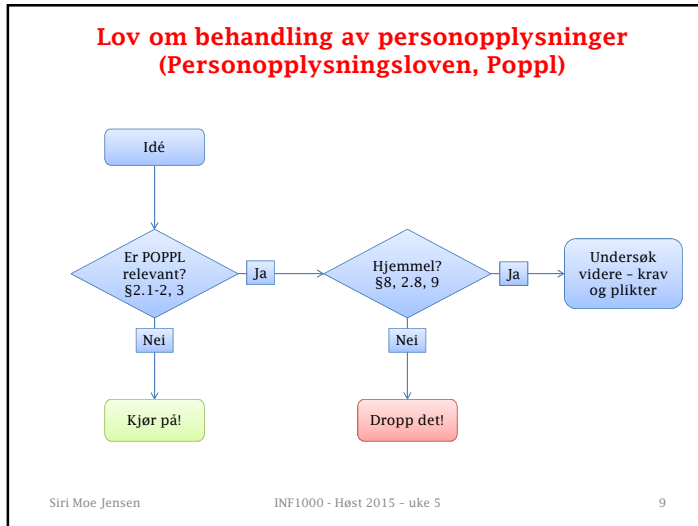
IT og samfunn

- Et samfunnsperspektiv i informatikk er viktig fordi..
  - teknologien påvirker brukere, organisasjoner og samfunnet
  - å se muligheter, risiko, løsninger - og å skape kvalitet - krever kompetanse
  - utviklingen avgjøres av mange ulike drivkrefter og aktører
- Hva betyr dette for oss som informatikere?

Siri Moe Jensen

INF1000 - Høst 2015 - uke 5

8

Er POPPL relevant?
§2.1-2, 3

Definisjoner og virkeområde I: Er systemet/ dataene berørt av Poppl?

§ 2. *Definisjoner*

I denne loven forstås med:

- 1) personopplysning: opplysninger og vurderinger som kan knyttes til en enkeltperson,
- 2) behandling av personopplysninger: enhver bruk av personopplysninger, som f.eks. innsamling, registrering, sammenstilling, lagring og utlevering eller en kombinasjon av slike bruksmåter,
...

Utvalg og understrekinger
gjort for forelesning INF1000

10

Er POPPL relevant?
§2.1-2, 3

Definisjoner og virkeområde II: Er systemet/ dataene berørt av Poppl?

§ 3. Saklig virkeområde

Loven gjelder for

- a) behandling av personopplysninger som helt eller delvis skjer med elektroniske hjelpemidler
- b) annen behandling av personopplysninger når disse inngår eller skal inngå i et personregister og
- c) <c> .. kameraovervåking .. </c>

Loven gjelder ikke behandling av personopplysninger som den enkelte foretar for rent personlige eller andre private formål

.. ..

Utvalg og understrekinger
gjort for forelesning INF1000

11

Hjemmel?
§8, 2.8, 9

Hjemmel I: Oppfyller system/ data vilkår for behandling?

§ 8. *Vilkår for å behandle personopplysninger*

.... bare behandles dersom den registrerte har samtykket, eller det er fastsatt i lov at det er adgang til slik behandling, eller behandlingen er nødvendig for

- a) å oppfylle en avtale med den registrerte, eller for å utføre gjøremål etter den registrertes ønske før en slik avtale inngås,
- b) at den behandlingsansvarlige skal kunne oppfylle en rettslig forpliktelse,
- c) å vareta den registrertes vitale interesser,
- d) å utføre en oppgave av allmenn interesse,
- e) å utøve offentlig myndighet, eller
- f) at den behandlingsansvarlige eller tredjepersoner som opplysningene utleveres til kan vareta en berettiget interesse, og hensynet til den registrertes personvern ikke overstiger denne interessen.

Utvalg og understrekinger
gjort for forelesning INF1000

12

Hjemmel?
§8. 2.8, 9

Hjemmel II: Tilleggskrav for sensitive p.o. Oppfyller system/ data vilkår for behandling?

§ 2. *Definisjoner*
I denne loven forstås med: <forts>

... ..

8) sensitive personopplysninger: opplysninger om

- rasemessig eller etnisk bakgrunn, eller politisk, filosofisk eller religiøs oppfatning,
- at en person har vært mistenkt, siktet, tiltalt eller dømt for en straffbar handling,
- helseforhold,
- seksuelle forhold,
- medlemskap i fagforeninger.

Siri Moe Jensen   INF1000 - Høst 2015 - uke 5   **Utvalg og understrekinger gjort for forelesning INF1000** 13

Hjemmel?
§8. 2.8, 9

Hjemmel III: Tilleggskrav for sensitive p.o. Oppfyller system/ data vilkår for behandling?

§ 9. *Behandling av sensitive personopplysninger*

Sensitive personopplysninger (jf. § 2 nr. 8) kan bare behandles dersom behandlingen oppfyller et av vilkårene i § 8 og

eller

- den registrerte samtykker i behandlingen,
- det er fastsatt i lov at det er adgang til slik behandling,
- det utelukkende behandles opplysninger som den registrerte selv frivillig har gjort alminnelig kjent,
- <helse>, opplysninger behandles av personer med taushetsplikt>
- <historiske, statistiske eller vitenskapelige formål og samfunnets interesse klart overstiger ulempene den kan medføre for den enkelte >

Siri Moe Jensen   INF1000 - Høst 2015 - uke 5   **Utvalg og understrekinger gjort for forelesning INF1000** 14

Undersøk videre - krav og plikter

Poppl gjelder, og du har hjemmel I Hva så?

§ 2. *Definisjoner*
I denne loven forstås med: <forts>

....

4) behandlingsansvarlig: den som bestemmer formålet med behandlingen av personopplysninger og hvilke hjelpemidler som skal brukes,

5) databehandler: den som behandler personopplysninger på vegne av den behandlingsansvarlige,

... ..

Siri Moe Jensen   INF1000 - Høst 2015 - uke 5   **Utvalg og understrekinger gjort for forelesning INF1000** 15

Undersøk videre - krav og plikter

Poppl gjelder, og du har hjemmel II Hva så?

§ 31. Meldeplikt

Den behandlingsansvarlige skal gi melding til Datatilsynet før

- behandling av personopplysninger med elektroniske hjelpemidler,
- opprettelse av manuelt personregister som inneholder sensitive personopplysninger.

Meldingen skal gis senest 30 dager før behandlingen tar til.

... ..

§ 33. Konsesjonsplikt

Det kreves konsesjon fra Datatilsynet for å behandle sensitive personopplysninger. Dette gjelder likevel ikke for behandling av sensitive personopplysninger som er avgitt uopprettet.

... ..

Siri Moe Jensen   INF1000 - Høst 2015 - uke 5   **Utvalg og understrekinger gjort for forelesning INF1000** 16

Undersøk
videre - krav
og plikter

Poppl gjelder, og du har hjemmel III Hva så?

§ 11. Grunnkrav til behandling av personopplysninger

Den behandlingsansvarlige skal sørge for at personopplysningene som behandles

- bare behandles når dette er tillatt etter § 8 og § 9,
  - bare nyttes til uttrykkelig angitte formål som er saklig begrunnet i den behandlingsansvarliges virksomhet,
  - ikke brukes senere til formål som er uforenlig med det opprinnelige formålet med innsamlingen, uten at den registrerte samtykker,
  - er tilstrekkelige og relevante for formålet med behandlingen, og
  - er korrekte og oppdatert, og ikke lagres lenger enn det som nødvendig ut fra formålet med behandlingen, jf. § 27 og § 28.
- ... ..

Siri Moe Jensen

INF1000 - Høst 2015 - uke 5

Utvalg og understrekinger
gjort for forelesning INF1000 17

Undersøk
videre - krav
og plikter

Poppl gjelder, og du har hjemmel IV Hva så?

§ 13. Informasjonssikkerhet

Den behandlingsansvarlige og databehandleren skal gjennom planlagte og systematiske tiltak sørge for tilfredsstillende informasjonssikkerhet med hensyn til konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet ved behandling av personopplysninger.

... ..

Siri Moe Jensen

INF1000 - Høst 2015 - uke 5

Utvalg og understrekinger
gjort for forelesning INF1000 18

Undersøk
videre - krav
og plikter

Poppl gjelder, og du har hjemmel IV Hva så?

Mer om blant annet praktisk fremgangsmåte for melding og søknad om konsesjon på [Datatilsynets sider](#).

I praksis:

Dersom du lager eller bestiller eller er ansvarlig for et system som går inn under poppl - søk råd hos Datatilsynet eller lokalt personvernombud (finnes på UiO for administrativ behandling, nasjonalt for personopplysninger i forskning)

Siri Moe Jensen

INF1000 - Høst 2015 - uke 5

Utvalg og understrekinger
gjort for forelesning INF1000 19

INF1000 IKT & samfunn

Etikk for informatikere

Gisle Hannemyr
Ifi, høstsemesteret 2015

Synopsis

- IT & samfunn
- Personvern Poppl. – hvorfor Facebook og Google bryter loven.
- Privacy by design (Name redactor)
- Konsekvenser (jævla drittssystem)
- Hva styrer teknologien?

2015

INF1000

Side #21

Teknologi som verktøy

Design og bruk:
oppgaveanalyse, prototyping, feltstudier,
fokusgrupper, thinking aloud, etc.

Lover,
forskrifter

IKT
informasjonssystemer
(= programvare + brukere
+ brukstilfeller)

2015

INF1000

Side #22

Teknologi: Brukstekster

Samfunn:

- samfunnsansvar
- bærekraft
- digitale skiller
- ukjente konsekvenser

«Design er fortsettelsen av politikken med andre midler»

Design og bruk

Lover IKT

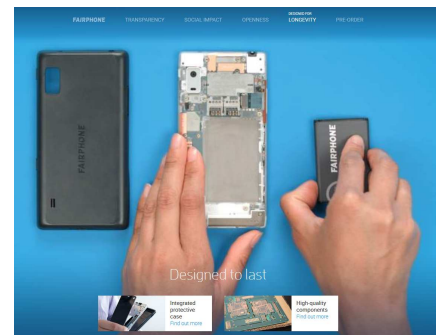
2015

INF1000

Side #23

Fairphone:

“A seriously cool smartphone that puts social values first.”

- the body of the phone is made out of post-consumer *recycled polycarbonate*, retrieved from old devices;
- it contains *non-conflict* minerals;
- the phone comes *without a headset or charger*, because most people already have those;
- *dual SIM*, people don't need two phones in order to separate their work communication from private communication;
- the free/open source operating system gives *root access*;
- it has a *removable battery*;
- it can be *opened up and is repairable* (spare parts and repair manual are available);
- it is shipped in *minimal and sustainable packaging*.

2015

INF1000

Side #24

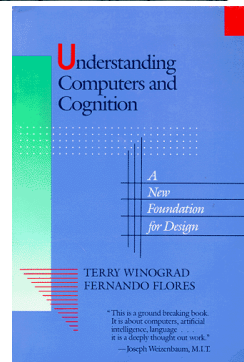
Hva er «design»?

All programmering og systemutvikling innebærer at det fattes designvalg.

“We encounter deep questions in design when we recognize that in designing tools we are designing ways of being.”

«Vi konfronteres med grunnleggende spørsmål i design når vi forstår at ved å designe verktøy designer vi måter å være på.»

— Terry Winograd & Fernando Flores

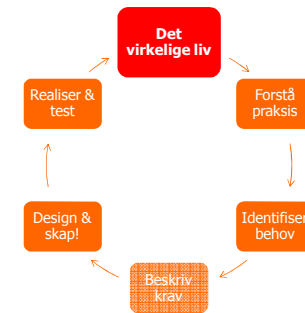

2015

INF1000

Side #25

Proessen med å designe og skape: En fenomenologisk tilnærming*

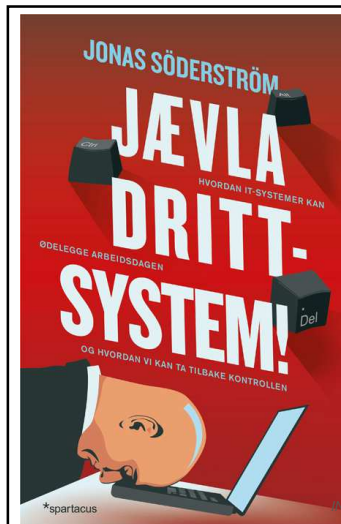

* *Fenomenologi* – filosofiske undersøkelser av grunnlaget for erfaring og handlinger.

2015

INF1000

Side #26

Om design av informasjonssystemer i ny bok:

<http://javlaskitsystem.se/>

«Den burde være obligatorisk for alle medlemmer av et hvert Arbeidsmiljøutvalg, og ligge på nattbordet til alle tillitsvalgte, verneombud, bedriftsledere, personalsjefer (små som store) – og ikke minst it-ansvarlige.»

— Jan-Erik Østlie i *Aktuell*

*spartacus

INF1000

Side #27

Må datasystemer være så lite fleksible?

- Mathias forsøker å bestille en *Black n' Tan* (blanding av Guinness og Kilkenny) i en irsk pub:
  - «Det har vi ikke.»
- Mathias peker på tappekranene for henholdsvis Guinness og Kilkenny:
  - «Bare bland det fifty-fifty.»
  - «Det går ikke, blandingen ligger ikke inne på data'n.»
  - «Bare slå det inn som en hel Guinness, da?»
  - «Da får jeg manko på en halv Kilkenny på data'n.»

2015

INF1000

Side #28

Enkle designvalg – store konsekvenser

- I 2005 ble det i Skåne oppdaget at mer enn tusen pasienter hadde fått resept på feil medisin etter innføring av ett digitalt resepsystem.
- Nærmere undersøkelser viste at årsaken var at resepsystemet beholdt pasientvinduet åpent inntil legen lukket det manuelt.
- Dersom legen simpelthen glemte å lukke pasientvinduet ble resepten som legen skrev inn elektronisk byttet ut med resepten legen skrev ut til neste pasient.

2015

INF1000

Side #29

Enkle designvalg – store konsekvenser

- Fem år senere, i 2010, ble *nøyaktig samme feil oppdaget på ny* – nå i et digitalt røntgensystem.
- Systemet lot bildene av tidligere pasienter ble værende på skjermen inntil de ble slettet manuelt.
- Dette førte i ett tilfelle til at kreft med spredning til skjelettet ble oppdaget hos en pasient ett år for sent, og det var for sent å sette inn livreddende behandling.

2015

INF1000

Side #30

Kvalitetskontroll er viktig

Newsweek

Computer Programmer Takes On the World's Despots

By William J. Dobson Filed: 8/6/10 at 8:00 PM | Updated: 8/17/10 at 3:04 AM

For Austin Heap, there was nothing particularly remarkable about June 14, 2009. The 25-year-old computer programmer was home in his San Francisco apartment, spending his evening the same way he spent much of his free time: playing videogames. "I was sitting at my computer, as I usually do, playing Warcraft," recalls Heap. "My boyfriend asked if I was following what was going on in Iran, and I said no. I was busy killing dragons."

Less than a month and many all-nighters later, Heap and a friend had created Haystack. The anti-censorship software is built on a sophisticated mathematical formula that conceals someone's real online destinations inside a stream of innocuous traffic. You may be browsing an opposition Web site, but to the censors it will appear you are visiting, say, weather.com. Heap tends to hide users in content that is popular in Tehran, sometimes the regime's own government mouthpieces. Haystack is a step forward for activists working in repressive environments.

2015

INF1000

Side #31

Konsekvensene av dårlig kvalitetskontroll

Anti-censorship program Haystack withdrawn

Software created to help Iranians escape government control of the web has been withdrawn over security fears.

Haystack was designed to help people in the country communicate via the web without revealing their identity.

However, independent tests showed that Haystack's creators had little control over who was using the program.

The tests also revealed that it could be vulnerable to attacks that limited its effectiveness to mask a user's location or identity.

Soon after the results of the tests were released a notice was placed on the website of the Censorship Research Center (CRC), the group of volunteers that was developing Haystack, announcing its withdrawal. "We have halted ongoing testing of Haystack in Iran pending a security review," said the notice.

The software was born out of the 2009 protests in Iran.

Related Stories

The web makes the personal political: Do Iran's virtual front line Twitter responds on Iranian role

2015

INF1000

Side #32

Personvern

- Siri har allerede innledet og introdusert personopplysningsloven og vilkårene for å behandle personvern.
- Jeg skal supplere med noen praktiske eksempler på:
  - Et eksempel på hvordan lovverket anvendes.
  - Hvorfor det er viktig vi har et personvern.

2015

INF1000

Side #33

Bodil L.-dommen: ECJ C-101/01 6. november 2003-11-06

- Høsten 1998 arbeidet Bodil L. som frivillig ved en kirke i Sverige. Hun tok også et datakurs, og en av kursoppgavene var å lage en hjemmeside på Internett.
- Hun laget da en side for å gi menighetsmedlemmene informasjon, med opplysninger om seg selv, sin mann og atten av kollegene, der flere var identifisert ved fullt navn.
- Blant annet ble det nevnt at en av kollegaene for tiden var delvis sykemeldt på grunn av en fotskade. Det siste er en medisinsk opplysning og derfor en *sensitiv* personopplysning.
- Bodil L. hadde ikke innhentet *samtykke* fra noen av de personene som ble identifisert på hjemmesiden (jf. personopplysningsloven § 8).

2015

INF1000

Side #34

Bodil L.-dommen: ECJ C-101/01 - 6. november 2003

- EU-domstolen kom til at Bodil L., ved å omtale sine kolleger på hjemmesiden *uten først å ha innhentet deres samtykke*, hadde brutt loven.
- Denne dommen kan leses som et apropos til den deling av opplysninger om tredjepersoner som i utstrakt grad skjer på **Facebook**, **Instagram**, **Snapchat** og andre sosiale medier i våre dager. Ifølge personvernlovene i Europa er slik deling bare lovlig dersom personen som er omtalt eller avbildet har *samtykket*.

2015

INF1000

Side #35

Personopplysninger i Googles søkeindeks

Find nude Lena Linge Nude pics on Nudity Teen Girl Blog
nude find search lena linge nude
Lena Linge nude. leena linge nude. lina nude. 101 nude nude nude. dan duran nude. beattyjambroff nude. dikk pered nude. lichte. see in nude nude ...
Find nude Lena Linge Nude pics on Nudity Teen Girl Blog
and/or (see nude) to search lena linge nude
nude. Find some Lena Linge Nude pics or galleries on Nudity but Don't pay for webcam! More lena linge nude or looking for ... Results for 'lena linge nude' ...
Search Results: lena linge at As Red As ...
www.oregon.com/2013/05/14/lena-linge
Search Results: lena linge — lena linge at Nudity for ... Felicia in Lingerie with a Big Dick. Address by the 'Vintage Vibe' ... Like Statina. Touch of Protection ...
ClosetPics.com - Search Results: lena linge
www.closetpics.com/?q=lena+linge
Search Results: lena linge — Being Oversexed Our Delicious Little New Yorker 3 Galleries Found For 'lena linge' 'Marena Morgan on the Stairs in Blue Lingerie ...
More Lena Linge pics - find Linge galleries on Nude Paradise Hotel ...
sex-pornpics.madonadigital.com/search/lena-linge.html
lena linge, angela, laura, jared young, the woman, dier, 202396, kei, shay, redheads, boobie, andrea venetov, ppgs, levi taylor, black daemond ...

- En personlig uvenn planter falske profiler for en kvinne på ymse pornografiske nettsteder (bilde hentet fra kvinnens Facebook-profil).
- Disse profilene kom opp som de *første* treffene når man søkte på kvinnens navn i Google.
- Googles resultatside gir denne mobbingen turbo-effekt.
- Kvinnen henvendte seg til Google, og ba selskapet fjerne pornolenkene fra Googles resultatside.

2015

INF1000

Side #36

Googles respons:

- NTB melding i 2011:
  - Christine Sørensen, PR- og kommunikasjonsansvarlig for Google i Norden, avviser at de har et ansvar. - Google er en veiviser på Internett, men vi skaper ikke innholdet på nettet og kan ikke redigere i det.

2015

INF1000

Side #37

Googles respons:

- NTB melding i 2011:
  - Christine Sørensen, PR- og kommunikasjonsansvarlig for Google i Norden, avviser at de har et ansvar. - Google er en veiviser på Internett, men vi skaper ikke innholdet på nettet og kan ikke redigere i det.
- Resultat 2014:

Noen søkeresultater kan ha blitt fjernet i henhold til europeiske lover om databeskyttelse. Finn ut mer

2015

INF1000

Side #38

Problemet med søk: Hva skjer med gårsdagens avis?

2014

Gisle Hannemyr

Side #39

Hva skjer med gårsdagens bit?

The catalan paper *La Vanguardia* published on Jan. 19 1998, on page 23, an ad for the forced sale of houses up for foreclosure. Among these were 90 m² section belonging to Mario Costeja Gonzáles.

When Mr. Gonzalés in 2009 «googled» himself, this as was #1 on the Google SERP.

Les dues meitats indivises d'un habitatge al carrer Montseny, 8, propietat de MARIO COSTEJA GONZÁLEZ i ALICIA VARGAS COTS, respectivament. Superfície: 90 m². Càrregues: 8,5 milions de ptes. Tipus de subhasta: 2 milions de ptes. cadascuna de les meitats.

Gisle Hannemyr

Side #40

Google dommen: ECJ C-131/12, 13. mai 2014

- Notis som ble postet på verdensveven av en katalansk nettavis i 1998.
- Av notisen framgikk det at huset til en navngitt borger skulle selges på tvangsauksjon på grunn av uinnfridd gjeld.
- Gjelden ble siden betalt og tvangsauksjonen avlyst, men denne supplerende personopplysningen ble aldri publisert på nettet.

2015

INF1000

Side #41

Google dommen: ECJ C-131/12, 13. mai 2014

- I 2010 oppdaget nevnte borger at notisen om at han hadde ubetalt gjeld og var gjenstand for tvangsauksjon dukket opp når han søkte på sitt eget navn i Google.
- Vedkommende henvendte seg da til det spanske datatilsynet *Agencia Española de Protección de Datos* (AEPD) og ba om hjelp til å få disse personopplysningene slettet fra Googles søkeindeks.
- Domstolen kom til at Google ikke hadde lovlig hjemmel til å behandle disse personopplysningene (jf. Personopplysningsloven § 8), og derfor forpliktet til å følge pålegget fra AEPD om å slette dem.

2015

INF1000

Side #42

Google dommen: ECJ C-131/12, 13. mai 2014

- Dom 13. mai 2014 i EU-domstolen der Google ble dømt for å ha krenket personvernet til en spansk borger.
- Dommen omtales også som «Retten til å bli glemte»-dommen.
- Innebærer at Google må vurdere om selskapet har hjemmel til å behandle personopplysninger dersom EU/EØS-borgere ber dem gjøre dette.
- Dommen er omstridt.

2015

INF1000

Side #43

Fred Cate (jussprofessor):

- Mener at EU-dommen mot Google er er "umulig" og næringslivsfiendig. Mener brukere i EU må betales Googles kostnader med å *ikke* gjøre persondata søkbare:
  - *It's just such a mind-bogglingly impossible decision. Courts aren't responsible for the practical implications of rulings but this really staggers the imagination. Google and other Web companies may have to consider charging a fee for European users to cover the costs of staff to comb through user requests to remove information.*
  - Google to Microsoft Face User-Request Overload in Europe. <http://www.bloomberg.com/news/2014-05-14/google-to-microsoft-face-user-request-overload-in-europe.html> Published: 2014-05-15. Visited: 2014-12-20.

2014

Gisle Hannemyr

Side #44

Wikipedias Jimmy Wales om sensur:

Er det nå slik at en SERP (Search Engine Results Page) fra Google «forteller historien» om et gitt tema?

the guardian

News | Sport | Comment | Culture | Business | Money | Life & style

News > Technology > Right to be forgotten

Right to be forgotten: Wikipedia chief enters internet censorship row

Jimmy Wales says Google should not be 'censoring history' after web search company reveals it has approved half of requests

Rowena Mason, political correspondent
theguardian.com, Friday 25 July 2014 10:48 BST

Jump to comments (100)

Wikipedia founder Jimmy Wales said it was dangerous to have companies decide what should be allowed to appear on the internet. Photograph: Suki Dhanda

Internet search engines such as Google should not be left in charge of "censoring history", the Wikipedia founder has said, after the US firm revealed it had approved half of more than 90,000 "right to be forgotten" requests.

2015

INF1000

Side #45

Google (og Wikipedia) som historiefortellere

- Google har ikke noen samfunnsoppgave som går ut på å «fortelle historien» gjennom nettsøk. Denne oppgaven tilhører nasjonalbibliotekene, som for lengst har begynt med systematisk innsamling og kuratering av digitalt materiale, inklusive materiale fra nettet.
- Hva som fremvises på resultatsiden når det søkes i Google er en automatisk generert liste av lenker som kun er organisert etter et prinsipp: Du får det Google tror du helst vil ha, basert på din personprofil hos Google (Parisier 2011). Søkeresultatsiden er altså ikke i utgangspunktet en objektiv «historiefortelling» om det du søkte på. Det er resultatet av en automatisk prosess der egenskaper som «korrekt» eller «fullstendig» ikke en gang *inngår* i de kriteriene som styrer automatikken.
- Den legges til at heller ikke Jimmy Wales «Wikipedia» forteller den objektive historien. For eksempel er historien om Jimmy Wales selv og Wikipedias tilblivelse revidert for å «skrive ut» av historier og begivenheter som stiller Wales i et mindre flatterende lys.

2015

INF1000

Side #46

Dataskyggen

- Mayer-Schönberger:
"хранить вечно" (to be preserved forever) the KGB stamped the dossiers on its political prisoners. [...] Like the Soviet state, Google does not forget. But unlike the Soviet Union that ceased to exist fifteen years ago, Google has become an indispensable tool for hundreds of millions of people around the world, who use it every day. We seem to have accepted that our digital society may forgive, but no longer forgets.

2014

Gisle Hannemyr

Side #47

Problemet

- Vi har til en viss grad kontroll over vår egen Facebook-side, etc.
- Men vi har ikke kontroll over hva andre mennesker poster av personopplysninger om oss på nettet – der det nesten umiddelbart blir gjort tilgjengelig for søk.

2014

Gisle Hannemyr

Side #48

David Lyon

- *Our identity is understood by others – and by inanimate machines – more from our data-image than from our personal communication.* ([7] p. 19)

2014

Gisle Hannemyr

Side #49

Oscar Gandy «panoptic sort»

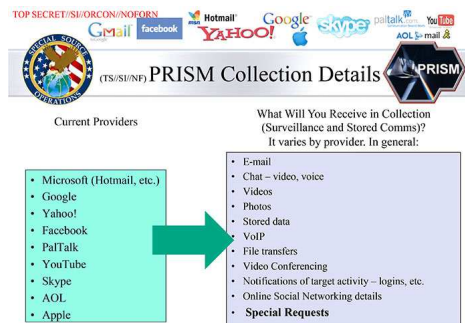
- “The panoptic sort is a difference machine that sorts individuals into categories and classes on the basis of routine measurements. It is a discriminatory technology that allocates options and opportunities on the basis of those measures and the administrative models that they inform.”

2014

Gisle Hannemyr

Side #50

Lysbilde fra NSA lekket av Google i juni 2013

Complete list and details on PRISM web page:
Go PRISMFAA

TOP SECRET//SI//ORCON//NOFORN

2015

INF1000

Side #51

Konsekvenser:

- Det faktum at vår «data-skygge» nå ikke bare er tilgjengelig for Google og Googles samarbeidspartnere (inklusive NSA og GCHQ/MI-6), men også for arbeidsgivere og venner kan fungere ekskluderende når det gjelder slike ting som å få en stilling vi har slkt på, få et lån, leie en leilighet, få en kjæreste.
- Personvernemnda behandler nå en sak fra en person som for noen år siden begikk et drap mens han var psykotisk.
- Han er nå frisk, og ute av sykehuset, men får verken leilighet eller jobb fordi drapssaken er #1 I SERP når man googler navnet hans.

2014

Gisle Hannemyr

Side #52

JOHN CHRISTIAN ELDEN | *blogg*
JUSSENS ROSABLOGG MED FRISKE FRASPARK

Om Desker, Datamaskiner og Djevleskap

13.06.2013 kl. 11:52 15 kommentarer

Desker

Midt i januar 2013 forsvinner min klient Arfan Bhatti i Afghanistan. Media har senere meldt at han skal være pågrepet av pakistansk etterretning.

Kort tid senere i januar får jeg et varsel fra datamaskinene til USAs sikkerhetsdepartement om at min visumfrie reiseadgang til USA er trukket tilbake. TV2 får ljønnskap til dette via private tips. TV2 reiser i februar sporsmålet om

Gjensidige Bank

Kampanje

Fastrenteinnskudd til gode vilkår for din bedrift

Les mer

Gjensidige

128 Like Tweet +1

1578 INNHOLD 018 MEG

2015 INF1000 Side #53

PET = Privacy Enhancing Technology

- **Privacy enhancing technologies (PET)** is a general term for a set of computer tools, applications and mechanisms which - when integrated in online services or applications, or when used in conjunction with such services or applications - allow online users to protect the privacy of their personally identifiable information (PII) provided to and handled by such services or applications.

2015

INF1000

Side #54

Et eksempel på PET

- Automatisk avidentifisering av persondata når siden eksponeres for en søkemotorrobot.
  - Joakim Valla (2013): *Privacy by Design: Adding Privacy to Publishing Platforms*. <https://www.duo.uio.no/handle/10852/37434>.
  - Finnes også for *Drupal*.
-
- Effekten er avhengig av at utgivere er villig til å legge en slik personvern-økende funksjon inn i sin publiseringsplattform.

2014

Gisle Hannemyr

Side #55

Enkle PET-grep

- Veletablert teknologi for søkemotor-«immunisering»: **robots.txt**.
- I sin enkleste for en flat tekstfil med liste over hvilke sider som ikke skal indekseres av en søkemotor.
- Veiledene standard, men svært enkelt å blokkere roboter som ikke respekter den.

2014

Gisle Hannemyr

Side #56